

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 140/17

Λουξεμβούργο, 20 Δεκεμβρίου 2017

Απόφαση στην υπόθεση C-434/16
Peter Nowak κατά Data Protection Commissioner

Οι γραπτές απαντήσεις που δίδονται στο πλαίσιο επαγγελματικών εξετάσεων και οι ενδεχόμενες διορθώσεις του εξεταστή σχετικά με τις απαντήσεις αυτές συνιστούν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα του υποψηφίου στα οποία αυτός έχει, καταρχήν, δικαίωμα προσβάσεως

Η παροχή σε υποψήφιο ενός τέτοιου δικαιώματος εξυπηρετεί τον σκοπό της νομοθεσίας της Ένωσης, ο οποίος συνίσταται στην εξασφάλιση της προστασίας του δικαιώματος στον ιδιωτικό βίο των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων που τα αφορούν

Μια οδηγία της Ένωσης¹ ορίζει τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ως κάθε πληροφορία που αναφέρεται σε φυσικό πρόσωπο του οποίου η ταυτότητα είναι γνωστή ή μπορεί να εξακριβωθεί.

Ο P. Nowak, ως μαθητευόμενος λογιστής, μετέσχε με επιτυχία στις εξετάσεις λογιστικής πρώτου επιπέδου καθώς και σε τρεις εξετάσεις δευτέρου επιπέδου, που διοργάνωσε το Institute of Chartered Accountants of Ireland (ο ιρλανδικός επαγγελματικός σύλλογος λογιστών). Δεν πέρασε όμως στις εξετάσεις με αντικείμενο τη «Στρατηγική λογιστική στην οικονομία και τη διαχείριση». Μετά την αποτυχία του στην εν λόγω εξέταση, την άνοιξη του 2009, ο P. Nowak υπέβαλε αρχικά ένσταση αμφισβητώντας τα αποτελέσματα της εξετάσεως αυτής. Όταν η εν λόγω ένσταση απορρίφθηκε, υπέβαλε αίτημα προσβάσεως στο σύνολο των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που τον αφορούσαν, τα οποία κατείχε ο σύλλογος λογιστών. Το 2010, ο σύλλογος λογιστών γνωστοποίησε στον P. Nowak 17 έγγραφα, αρνήθηκε όμως να του δώσει αντίγραφο του γραπτού του, με την αιτιολογία ότι αυτό δεν περιελάμβανε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.

Ενώπιον του Supreme Court (Ανωτάτου Δικαστηρίου, Ιρλανδία), ο P. Nowak αμφισβητεί την απόφαση του επιτρόπου προστασίας δεδομένων, κατά τον οποίο, γενικά, τα γραπτά εξετάσεων δεν αποτελούν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα. Το δικαστήριο αυτό ερωτά το Δικαστήριο αν οι γραπτές απαντήσεις του υποψηφίου σε επαγγελματικές εξετάσεις και οι ενδεχόμενες σχετικές διορθώσεις του εξεταστή συνιστούν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.

Με τη σημερινή απόφασή του το Δικαστήριο υπογραμμίζει, πρώτον, ότι ο υποψήφιος σε επαγγελματικές εξετάσεις είναι φυσικό πρόσωπο του οποίου η ταυτότητα είναι γνωστή είτε άμεσα, βάσει του ονόματός του, είτε έμμεσα, βάσει ενός αριθμού αναγνώρισης, στοιχεία τα οποία εμφανίζονται στο γραπτό ή στο εξώφυλλο του γραπτού του. Δεν ασκεί επιρροή, στο πλαίσιο αυτό, το αν ο εξεταστής μπορεί ή όχι να προσδιορίσει την ταυτότητα του υποψηφίου κατά τη στιγμή της διορθώσεως και της βαθμολογήσεως του γραπτού.

Δεύτερον, το Δικαστήριο ελέγχει αν οι γραπτές απαντήσεις του υποψηφίου σε επαγγελματική εξέταση και οι ενδεχόμενες σχετικές διορθώσεις του εξεταστή αποτελούν πληροφορίες που αφορούν τον υποψήφιο αυτόν. Διευκρινίζει συναφώς ότι η χρήση της εκφράσεως «κάθε πληροφορία» στο πλαίσιο του ορισμού του όρου «δεδομένο προσωπικού χαρακτήρα» που περιλαμβάνεται στην οδηγία αποτελεί ένδειξη του σκοπού του νομοθέτη της Ένωσης να προσδώσει ευρεία έννοια στον όρο αυτόν, η οποία δεν περιορίζεται στις ευαίσθητες ή προσωπικού χαρακτήρα πληροφορίες, αλλά μπορεί να καλύπτει ενδεχομένως κάθε είδος πληροφοριών, τόσο

¹ Οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (ΕΕ 1995, L 281, σ. 31).

αντικειμενικές όσο και υποκειμενικές, με τη μορφή γνώμης ή εκτιμήσεως, υπό την προϋπόθεση ότι αυτές «αφορούν» το ενδιαφερόμενο άτομο. Η τελευταία αυτή προϋπόθεση πληρούται όταν, λόγω του περιεχομένου της, του σκοπού της ή του αποτελέσματός της, η πληροφορία συνδέεται με συγκεκριμένο άτομο. Οι γραπτές απαντήσεις όμως του υποψηφίου σε επαγγελματική εξέταση αποτελούν όντως τέτοιες πληροφορίες που συνδέονται με το άτομο αυτό.

Ειδικότερα, το περιεχόμενο των ως άνω απαντήσεων αποτελεί ένδειξη του επιπέδου γνώσεων και των ικανοτήτων του υποψηφίου σε δεδομένο τομέα, καθώς και, ενδεχομένως, του τρόπου σκέψης, της συλλογιστικής ικανότητας και του κριτικού πνεύματός του. Επιπλέον, ο σκοπός για τον οποίο συλλέγονται οι εν λόγω απαντήσεις είναι να εκτιμηθούν οι επαγγελματικές δεξιότητες του υποψηφίου και η ικανότητά του να ασκήσει το οικείο επάγγελμα. Τέλος, η χρησιμοποίηση των πληροφοριών αυτών, που οδηγεί, ιδίως, στην επιτυχία ή την αποτυχία του υποψηφίου, είναι ικανή να έχει αντίκτυπο στα δικαιώματα και στα συμφέροντά του, καθόσον μπορεί να προσδιορίσει ή να επηρεάσει, για παράδειγμα, τις πιθανότητες προσβάσεως στο επάγγελμα ή στη θέση εργασίας στην οποία αυτός προσβλέπει.

Όσον αφορά τις σχετικές με τις απαντήσεις του υποψηφίου διορθώσεις του εξεταστή, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι και αυτές αποτελούν, όπως και οι απαντήσεις του υποψηφίου στην εξέταση, πληροφορίες που αφορούν τον εν λόγω υποψήφιο. Ως εκ τούτου, το περιεχόμενο των ως άνω διορθώσεων αποτελεί τη γνώμη ή την εκτίμηση του εξεταστή όσον αφορά την ατομική επίδοση του εξεταζομένου, ιδίως τις γνώσεις και τις ικανότητές του στον οικείο τομέα.

Το Δικαστήριο επισημαίνει ότι ο χαρακτηρισμός ως δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των γραπτών απαντήσεων του υποψηφίου στο πλαίσιο επαγγελματικών εξετάσεων και των ενδεχόμενων διορθώσεων του εξεταστή σχετικά με τις απαντήσεις αυτές δεν μπορεί να επηρεάζεται από το αν ο εν λόγω χαρακτηρισμός συνεπάγεται, καταρχήν, υπέρ του υποψηφίου αυτού δικαιώματα προσβάσεως και διορθώσεως.

Πράγματι, κάθε άλλη λύση θα είχε ως συνέπεια να μην απαιτείται καθόλου όσον αφορά τις ως άνω απαντήσεις και διορθώσεις η τήρηση των αρχών και των εγγυήσεων που προβλέπονται στον τομέα της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Ένας υποψήφιος όμως σε εξέταση έχει, ιδίως, έννομο συμφέρον, στηριζόμενο στην προστασία του ιδιωτικού του βίου, να μπορεί να αντιταχθεί στην εκτός εξεταστικής διαδικασίας επεξεργασία των απαντήσεων που έδωσε κατά την εξέταση αυτή και των σχετικών διορθώσεων του εξεταστή και, ειδικότερα, στη διαβίβαση σε τρίτους, ή ακόμα και στη δημοσίευσή τους, χωρίς την άδειά του. Ομοίως, η οντότητα που διοργανώνει την εξέταση, ως υπεύθυνη της επεξεργασίας των δεδομένων, είναι υποχρεωμένη να εξασφαλίζει ότι οι εν λόγω απαντήσεις και διορθώσεις θα φυλάσσονται κατά τρόπον ώστε να αποφεύγεται το ενδεχόμενο να έχουν τρίτοι πρόσβαση σε αυτές με τρόπο μη σύννομο.

Το Δικαστήριο διαπιστώνει επιπλέον ότι τα δικαιώματα προσβάσεως και διορθώσεως, τα οποία προβλέπει η οδηγία, μπορούν επίσης να δικαιολογούνται όσον αφορά τις γραπτές απαντήσεις του υποψηφίου σε επαγγελματική εξέταση και τις ενδεχόμενες σχετικές διορθώσεις του εξεταστή. Ασφαλώς, είναι προφανές ότι το δικαίωμα διορθώσεως δεν μπορεί να παρέχει σε υποψήφιο τη δυνατότητα να «διορθώσει» a posteriori τις «εσφαλμένες» απαντήσεις του, καθόσον αυτές δεν αποτελούν ανακρίβεια κατά την έννοια της οδηγίας, η οποία να του παρέχει δικαίωμα διορθώσεως. Αντιθέτως, ενδέχεται να εμφανιστούν καταστάσεις στις οποίες οι ως άνω απαντήσεις και οι σχετικές με αυτές διορθώσεις να είναι ανακριβείς, για παράδειγμα αν υπάρξει λάθος αντιστοιχίσεως σχετικά με γραπτά ώστε να αποδοθούν σε έναν υποψήφιο οι απαντήσεις άλλου. Εξάλλου, δεν μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο ένας υποψήφιος να έχει δικαίωμα να ζητήσει από τον υπεύθυνο της επεξεργασίας των δεδομένων να διαγραφούν, ήτοι να καταστραφούν, οι απαντήσεις του στην εξέταση και οι σχετικές διορθώσεις του εξεταστή μετά από ορισμένο χρονικό διάστημα.

Κατά συνέπεια, καθόσον οι γραπτές απαντήσεις υποψηφίου στο πλαίσιο επαγγελματικών εξετάσεων και οι ενδεχόμενες σχετικές διορθώσεις του εξεταστή μπορούν να ελεγχθούν, ιδίως όσον αφορά την ακρίβειά τους και την ανάγκη διατηρήσεώς τους, και μπορούν να αποτελέσουν το αντικείμενο διορθώσεως ή διαγραφής, το Δικαστήριο κρίνει ότι το να δοθεί στον υποψήφιο δικαίωμα προσβάσεως στις απαντήσεις και στις διορθώσεις αυτές εξυπηρετεί τον σκοπό της

οδηγίας αυτής, που είναι η εξασφάλιση της προστασίας του δικαιώματος στον ιδιωτικό βίο του υποψηφίου έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων που τον αφορούν, τούτο δε ανεξάρτητα από το αν ο εν λόγω υποψήφιος έχει ή όχι ένα τέτοιο δικαίωμα προσβάσεως και βάσει της εφαρμοστέας εθνικής ρυθμίσεως. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει συναφώς ότι η προστασία του θεμελιώδους δικαιώματος στον σεβασμό του ιδιωτικού βίου προϋποθέτει, μεταξύ άλλων, ότι κάθε φυσικό πρόσωπο βεβαιώνεται ότι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που τον αφορούν είναι ακριβή και ότι η επεξεργασία τους γίνεται με νόμιμο τρόπο.

Τέλος, το Δικαστήριο διευκρινίζει ότι τα δικαιώματα αυτά προσβάσεως και διορθώσεως δεν επεκτείνονται στις ερωτήσεις των εξετάσεων, οι οποίες δεν συνιστούν καθαυτές δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα του υποψηφίου. Εξάλλου, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι το δίκαιο της Ένωσης προβλέπει ορισμένους περιορισμούς των εν λόγω δικαιωμάτων. Ειδικότερα, τα κράτη μέλη μπορούν να περιορίζουν με νομοθετικά μέτρα το περιεχόμενο των προβλεπόμενων υποχρεώσεων και δικαιωμάτων όταν ο περιορισμός αυτός είναι μέτρο απαραίτητο για την προστασία των δικαιωμάτων και των ελευθεριών άλλων ατόμων.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα να υποβάλουν στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της αποφάσεως διατίθενται από το «[Europe by Satellite](#)» ☎ (+32) 2 2964106